

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Дизайн середовища	Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Кафедра	Міжкультурної комунікації в креативних індустріях	Рік навчання	1
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Вид дисципліни	Обов'язкова
Спеціальність	022 Дизайн	Семестри	2

РОБОТА З ПЛАСТИЧНИМ МАТЕРІАЛОМ

Семестр 2 (2024-2025 н.р.)

ОПП: Арт-терапія та комунікативні практики

Викладач	Ковальова Марія Миколаївна, кандидат мистецтвознавства, доцент, завідувач кафедри живопису
E-mail	kovaleva2075@gmail.com
Заняття	Вівторок 13.00. – 13.45, 14.45 – 15.30
Консультатції	За домовленістю
Адреса	ХДАДМ вул. Мистецтв 8
Телефон	(057) 706-02-81 (кафедра живопису)

КОРОТКА АНОТАЦІЯ КУРСУ**МЕТА Й ЗАВДАННЯ КУРСУ**

Метою практичної дисципліни «Робота з пластичним матеріалом» є вивчення законів образотворчого мистецтва, оволодіння техніками ліплення, а також системою засобів вираження художнього образу.

Процес навчання складається з таких етапів: практичний етюд-пошук, подальша самостійна робота.

Серед головних задач курсу – композиційне рішення в просторі планшету конструктивного ліплення декоративної форми, передача образу анімалістичних предметів, їх конструкції, визначення пластичної та стилізованої цінності предметів; її композиційного рішення у просторі з обов'язковим плануванням образотворчої діяльності на кожному етапі.

КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗАБЕЗПЕЧУЄ ДИСЦИПЛІНА:

ЗК 1 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

СК 6 Здатність застосовувати у практиці дизайну виражальні художньо-пластичні можливості різних видів матеріалів, інноваційних методів і технологій.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ПРН 14 Застосовувати інноваційні методи і технології роботи з матеріалом.

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є електронні листи (тільки у робочі дні до 18-00). Умови листування:

1) в *темі* листа обов'язково має бути зазначена назва дисципліни (Робота з пластичним матеріалом);

2) в полі тексту листа позначити курс, групу, ПІБ студента, який звертається (анонімні листи не розглядаються);

3) файли підписувати таким чином: *прізвище_завдання*. Розширення: *текст – doc, docx, ілюстрації – jpeg, pdf*.

Окрім роздруків для аудиторних занять, роботи для рубіжного контролю мають бути надіслані на пошту викладача. Обговорення проблем, пов'язаних із дисципліною, у коридорах академії не припустимі. Консультування з викладачем в стінах академії відбуваються у визначені дні та години.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовою для вивчення дисципліни «Робота з пластичним матеріалом» є певний обсяг знань з композиції, рисунку, вміння пошуку та вивчення аналогів. Обов'язковим є достатній рівень навичок роботи графічними матеріалами (олівець). Студент отримує повну підтримку при опрацюванні матеріалу та підготовки у практичній роботі.

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Показ фотографій практичних робіт із методичного фонду Національного музею-заповіднику українського гончарства, Опішнянського державного художнього ліцею імені Василя Кричевського, Музею мистецької родини Кричевських.

Демонстрація матеріалу за допомогою відео практичних лекцій. Ознайомлення студентів з електронними версіями матеріалу з дисципліни «Робота з пластичним матеріалом», застосування додаткової літератури з дисципліни та методичних рекомендацій:

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

1. Михайленко В.С., Яковлев М.І. Основи композиції: геометричні аспекти: навч. пос. Київ: Каравелла, 2018. 304 с.

2. Яців Р.М. Ідеї, смисли, інтерпретації образотворчого мистецтва: Українська теоретична думка ХХ століття: антологія Ч. 2. Львів: Львівська національна академія мистецтв; Інститут народознавства НАН України, 2012. 832 с.

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Тема 1 «Вивчення та аналіз пластичних рішень об'ємної фігури» потребує наступні матеріали: дошка для ліплення, глиняна маса, олівець, стек, рушник, тара з водою;

Тема 2 «Нефігуративна композиція» потребує наступні матеріали: палітра, папір, гумка, олівець, фарби акварель і гуаш, дошка для ліплення, глиняна маса, олівець, стек, рушник, тара з водою, планшет 40 на 50 см.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

«Робота з пластичним матеріалом» сприяє формуванню у студента художнього смаку у його дизайнерських розробках. Практична підготовка магістрів є невід'ємною складовою навчального процесу, що здійснюється в умовах онлайн формату, а також полягає у вивченні аналогів, літератури, методичного фонду музеїв України.

Дисципліна вивчається протягом одного семестру, містить 3 кредити ECTS (45 аудиторних годин і 45 годин самостійної роботи).

МОДУЛЬ 1 «Вивчення та аналіз пластичних рішень об'ємної фігури»

4 практичних завдання:

1) «Ліплення з цілого шматка глиняної маси».

2) Формотворення за допомогою техніки «Джгутик».

- 3) Ліплення з шматка глиняної маси фігури «Кота».
- 4) Формотворення глиняного декоративного елемента «Рибка».

МОДУЛЬ 2 «Нефігуративна композиція»

2 практичних завдання:

- 1) Нефігуративна композиція.
- 2) Панно за темою.

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Теми розкриваються шляхом практичних занять. Семінарські та лабораторні заняття не передбачені. Самостійна робота здобувача спрямована на виконання практичних завдань. Дисципліною не передбачено виконання індивідуального навчально-дослідного завдання (ІНДЗ). Система оцінювання має накопичувальний характер, а саме отримання певного балу за кожну тему дисципліни.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Формою контролю є екзаменаційний перегляд.

Програмою передбачено рубіжні етапи контролю у формі поточних переглядів етапів процесу роботи виконаних завдань. Підсумковий контроль засвоєння знань здійснюється у формі екзаменаційного перегляду.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)	Національна	Бали	ECTS
відмінно	90–100	A	A+ 98–100	задовільно	64–74	D
			A 95–97		60–63	E
			A- 90–94	незадовільно	35–59	FX
добре	82–89	B		незадовільно (повторне проходження)	0–34	F
	75–81	C				

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Дисциплінарна та організаційна відповідальність. Викладач несе відповідальність за координацію процесу занять, а також створення атмосфери, сприятливої до відвертої дискусії та пошуку необхідних питань з дисципліни. Особливу увагу викладач повинен приділити досягненню програмних результатів навчання дисципліни. В разі необхідності викладач має право на оновлення змісту навчальної дисципліни на основі найновіших досягнень і сучасних практик у відповідній галузі, про що повинен попередити студентів. Особисті погляди викладача з тих чи інших питань не мають бути перешкодою для реалізації студентами процесу навчання.

Міжособистісна відповідальність. У разі відрядження, хвороби або іншої важливої причини, викладач має право перенести заняття на інший день за умови узгодженості з адміністрацією та існуючим розкладом занять. Про дату, час та місце проведення занять викладач інформує студентів через старосту групи.

ПРАВИЛА ЗДОБУВАЧА

Під час занять студенти повинні обов'язково вимкнути звук мобільних телефонів. Вітається власна думка з теми заняття, яка базується на аргументованій відповіді та доказах, зібраних під час практичних або самостійних занять.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНOSTІ

Недопустимі пропуски занять без поважних причин (причини пропуску мають бути підтверджені необхідними документами або попередженням викладача). Не вітаються запізнення на заняття. У разі пропуску занять, студент має самостійно опрацювати матеріали тем і підтвердити їх опанування відповідними нотатками, а також практичною роботою. Довгострокова відсутність студента на заняттях без поважних причин дає підстави для незаліку з дисципліни і його можливого подальшого відрахування. Додаткові заняття з такими студентами не передбачені. Відсутність практичних завдань на поточних переглядах безпосередньо впливає на зниження підсумкової оцінки (мінус 3 бали за кожний пропуск).

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Під час навчання студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо під час рубіжного контролю визначено плагіат – тобто суттєве запозичення або копіювання в практичній роботі чужих матеріалів, студент не отримає бали за тему. Він зобов'язаний її переробити, в цьому випадку нараховується лише 50% від максимальної кількості балів за цю частину. Якщо факт академічної не доброчесності зафіксований на екзаменаційному перегляді – студент максимально отримує тільки ті бали, що були зараховані за попередні етапи контролю.

Корисні посилання: <https://законодавство.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html>
<https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/>

РОЗКЛАД КУРСУ

Дата	Тема	Вид заняття	Зміст	Годин	Рубіжний контроль	Деталі
28.01	1.1	практичні	Ознайомлення з матеріалом	3	Поточний перегляд	
04.02		практичні	Пластичне рішення	3	Поточний перегляд	
11.02	1.2	практичні	Пластичне рішення	3	Поточний перегляд	
18.02		практичні	Завершальний етап з опрацюванням деталей	3	Поточний перегляд	
25.02	1.3	практичні	Пластичне рішення	3	Поточний перегляд	
04.03		практичні	Фінальний етап опрацювання деталей	3	Поточний перегляд	
11.03	1.4	практичні	Пластичне рішення	3	Поточний перегляд	
18.03		практичні	Фінальний етап опрацювання деталей	3	Поточний перегляд	

25.03	2.1	практичні	Пластичне рішення	3	Поточний перегляд	
01.04		практичні	Пластичне рішення	3	Поточний перегляд	
08.04		практичні	Пластичне рішення	3	Поточний перегляд	
15.04		практичні	Фінальний етап з опрацювання деталей	3	Поточний перегляд	
22.04	2.2	практичні	Короткостроковий етюд-пошук	3	Поточний перегляд	
29.04		практичні	Пластичне рішення	3	Поточний перегляд	
06.05		практичні	Фінальний етап з опрацювання деталей	3	Поточний перегляд	

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Оцінюванню підлягають завдання практичних занять та проміжні модульні тести.

	Т.1	Т.2	перегляд
Модуль 1	0-35		
Модуль 2		0-35	0-20

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

	Бали		Критерії оцінювання
	0–20	0–40	
A+	20	40	Студент в повному обсязі опанував матеріал практичного курсу, проявив креативне мислення при виконанні завдань, логічно обґрунтував послідовність виконання необхідних завдань, професійно виконав усі етапи завдання, додатково брав участь у міжнародних або всеукраїнських конкурсах, виставках, фестивалях (отримав відзнаку).
A	17–19	37–39	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, надав додаткові матеріали за темою. Практична подача акуратна, без помилок. Показав відмінні результати під час поточного контролю.
A-	16	36	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, продемонстрував якісний рівень знань та вмій під час поточного контролю, творчо та якісно виконав усі поставлені завдання.
B	12–15	32–35	Студент добре опанував матеріал теоретичного та практичного курсу, вчасно виконав усі поставлені задачі, творчо підійшов до виконання практичних завдань, але при цьому робота має незначні недоліки.
C	8–11	22–31	Студент в цілому добре опанував матеріал теоретичного та

			практичного курсу, вчасно та якісно виконав більшість поставлених завдань, але виконана робота має суттєві недоліки (відсутність творчого підходу тощо).
D	4–7	10–21	Студент в недостатньому обсязі опанував матеріал теоретичного та практичного курсу, вирішив в цілому основні поставлені завдання, але виконана робота має значні недоліки (неохайність виконання, відсутність творчого підходу, несвоєчасна подача виконаної роботи тощо).
E	1–3	1–9	Студент в недостатньому обсязі опанував матеріал теоретичного та практичного курсу, не впорався з головними задачами дисципліни, практична робота має багато значних недоліків (неохайність виконання, відсутність творчого підходу, несвоєчасна подача виконаної роботи, значна кількість суттєвих помилок при виконанні завдання, пропуски занять без поважних причин тощо).
	0	0	Пропуск рубіжного контролю

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за активність студента, та творчий підхід під час практичних занять (1–3), виставкова участь (5–8), а також участь у житті групи (1–3). Максимальна кількість балів: 10.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Антонович Є.А., Шпільчак В.А. Малюнок і живопис: методичні рекомендації. Київ, 1990. 85 с.
2. Боднар О.Я. Золотий переріз і неевклідова геометрія в науці та мистецтві: Монографія. Львів: НВФ «Українські технології», 2005. 198 с.
3. Голубець О.М. Сучасна скульптура Львова. Львів: БаК, 2015. 144 с.
4. Голубець О.М. Мистецтво ХХ століття: український шлях. Львів: Колір ПРО, 2012. 200 с.
5. Духовно-моральні цінності епохи в еквіваленті естетичної творчості: історія і сучасність. Матеріали науково-теоретичної конференції професорсько-викладацького складу, аспірантів і здобувачів ЛНАМ, 21 квіт. 2016 р. Львів: ЛНАМ, 2016. 71 с.
6. Зіненко Т.М., Кормелюк Н. Мистецтво, що об'єднує: особливості підготовки художників-керамістів в умовах сучасної освіти: зб. наук. пр. XII Міжнар. наук.-пркт. конф., Полтава: Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2019. С. 89-73
7. Кафедра живопису ХДАДМ: традиції та сучасність / Міністерство освіти і науки України; Харківська державна академія дизайну і мистецтв; Факультет образотворчого мистецтва; Упор. М.І. Деркач, В.Ю. Гальченко. Харків: ХДАДМ, 2015. 123 с.
8. Марчак В. Ф. Про малярство. Навчальний посібник. - Київ, ФОП Стебеляк, 2019. – с. 264. Іл.
9. Матвійчук Наталія, Зіненко Тетяна, Божинський Назар. Сучасна художня кераміка як мистецький і дизайнерський об'єкт. VI Міжнародна науково-практична конференція Актуальні проблеми сучасного дизайну, Київ: КНУТД, 2024.
10. Михайленко В.Є., Яковлев М.І. Основи композиції: геометричні аспекти: навч. пос. Київ: Каравелла, 2018. 304 с.
11. Одрехівський Василь. Українська скульптура ХХІ століття: проблема інтермедіальності та жанро-видового синтезу. Львівська національна академія мистецтв. Львів: Вісник Вип. 31. С. 97–106

12. Пасічний А.М. Образотворче мистецтво: Словник-довідник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2003. 216 с.
13. Хмельовський О.М. Теорія образотворення: Кн. 5. Композиція. Луцьк: Волинська мистецька агенція «Терен», 2005. 408 с.
14. Федорук О. Дивосвіт Аки Перейми. Franko Sculpture Symposium. Симпозіум сучасної монументальної скульптури з пінополістиролу Київ: Веселка, 1996. 142 с.: іл. 8.
15. Яців Р. М. Ідеї, смисли, інтерпретації образотворчого мистецтва: Українська теоретична думка ХХ століття: антологія Ч. 2. Львів: Львівська національна академія мистецтв; Інститут народознавства НАН України, 2012. 832 с.
16. Vitamin 3-D: New Perspectives in Sculpture and Installation. London: Phaidon Press Limited, 2009. 352 p.
17. Kashuba-Volvach O. The Art of Contemporary Ukrainian Ceramics. Kyiv: Rodovid Press, 2018. 180 p.
18. Cimatti A. The Ceramic Process: A Manual and Source of Inspiration for Ceramic Art and Design. Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 2005. 256 p.
19. Kovalova, M., Alforova, Z., Sokolyuk, L., Chursin, O., & Obukh, L. (2022). The digital evolution of art: current trends in the context of the formation and development of metamodernism. Amazonia Investiga. Vol.11, (56). P.114-123.
20. Kovalova M., Nestierova Y., Chursin O., Nimylovych O., Alforof A. The Role of Artistic Practice and Practical Experience in Higher Art Education: Analysis of Methodologies and the Structure of Practical Courses. Journal of Curriculum and Teaching. Vol. 13. №. 3. Special Issue. 2024. P. 159–169. DOI: <https://doi.org/10.5430/jct.v13n3p159>
21. Li Zhiyan, Virginia L. Bower, He Li Chinese Ceramics: From the Paleolithic Period to the Qing Dynasty. New Haven: Yale University Press, 2010. 688 p.
22. Sentance B. Ceramics: A World Guide to Traditional Techniques. London: Thames & Hudson, 2004. 224 p.